

Powstanie Wielkopolskie

<https://pw.ipn.gov.pl/pwi/pamiec/miejsca-pamieci/9283,OSTRZESZOW-miasto-powiatowe.html>
25.04.2024, 22:21

OSTRZESZÓW (miasto powiatowe)

1. Na ścianie domu przy ul. Sikorskiego 24 czarna tablica kamienna wskazuje miejsce zbierania się w listopadzie i grudniu 1918 r. Rady Ludowej, która organizowała powstanie wielkopolskie na tym terenie. Stąd 6 I 1919 r. wyszło *hasło tworzenia wojska ochotniczego*.

2. U zbiegu ulic Sikorskiego i Sportowej, przed Zespołem Szkół nr 1, na niskim cokole okładanym płytkami kamiennymi stoi okazały głaz z tablicą metalową z krzyżem powstańczym i napisem: *Powstańcom Wielkopolskim młodzież i społeczeństwo*. Odsłonięto go 9 V 1973 r.

3. Na ścianie budynku tej szkoły od strony ul. Sikorskiego metalowa tablica - odlew z wypukłymi literami - upamiętnia wyruszenie stąd 7 I 1919 r. oddziałów powstańczych pod dowództwem Stanisława Thiela (patrz Doruchów), zaprzysiężonych na sztandar ostrzeszowskiego „Sokoła”.

4. W niewielkim zagłębieniu terenu u zbiegu ulic

Zamkowej i Armii Krajowej znajduje się pomnik ku czci harcerzy poległych w walkach o niepodległość Polski (proj. Krzysztof Nitsch). Ma on formę kopca zwieńczonego rzeźbą lilijki harcerskiej, do którego prowadzą szerokie łukowate schody betonowe i chodnik z kostek granitowych. Z przodu kopca wykonano zaokrąglone wgłębienie, wykładane płytkami kamiennymi, na których widnieje napis: *Wszystko co nasze Polsce oddamy*. U dołu umieszczono płasko metalową podobiznę krzyża harcerskiego. Przed kopcem stoi metalowy znicz, na którym wypisano daty 1914 (utworzenia harcerstwa w Ostrzeszowie) i 1984 (rok odsłonięcia pomnika). Na bocznych skarpach zagłębienia, także okładanych płytkami kamiennymi, znajdują się napisy z liter metalowych, wskazujące miejsca walk harcerzy; wśród nich jest *Powstanie Wielkopolskie*. Pomnik, ufundowany przez społeczność Ostrzeszowa, został odsłonięty 26 VIII 1984 r.

5. Na cmentarzu parafialnym (znajdującym się przy ul. Kościuszki), na podwyższeniu przy końcu głównej alei, 7 VI 1925 r. odsłonięto betonowy obelisk, na którego cokole umieszczono czarną tablicę z dziewięciowierszem ku czci powstańców wielkopolskich, zapożyczonym od Władysława Syrokomli. Pod tablicą znajduje się rzeźba działa na stosie kamieni. U góry na obelisku widnieje odznaka Wojsk Wielkopolskich, a niżej zwieńczony koroną kartusz z orłem zrywającym łańcuchy, wschodzącym słońcem, mieczem i sztandarem oraz datami 1918-1919. Przed pomnikiem pochowano nieznanego szeregowca z 12. pułku strzelców wielkopolskich, który zginął

20 II 1919 r. pod Korzeniem, a po bokach w jednakowych grobach krytych płytami betonowymi - 16 innych powstańców. Na czołowych ścianach mogił wypisano ich nazwiska i miejsca zamieszkania. *LS* wymienia 15 z nich, poległych w lutym 1919 r. na froncie południowym lub zmarłych w lutym i lipcu z odniesionych ran, w jednym przypadku podając inne brzmienie nazwiska i w dwóch inną miejscowość. Cała kwatera otoczona jest metalowym ogrodzeniem, częściowo opartym na słupkach betonowych, na których ustawiono betonowe wazony.

6. Na skraju Parku Miejskiego od strony siedziby władz samorządowych 11 VI 2018 r. odsłonięto głaz z tablicą ku czci powstańców wielkopolskich z ziemi ostrzeszowskiej. Widnieje na nim wizerunek krzyża powstańczego i portret Stanisława Thiela (1881-1943) - dowódcy południowego frontu powstania.

